Paul Csavdari

Unicitatea Mekorah asupra Genezei 1

O viziune unificată între conflicte și convergențe

Versiunea Mekorah asupra Genezei 1 oferă o perspectivă teologică distinctă asupra creației omului, prezentându-l pe ʾāḏām („pământeanul”, „fiii pământului”) ca o specie colectivă și diversă – Homo sapiens– adusă la existență prin Cuvântul lui Dumnezeu, „după chipul Meu”, nu ca un cuplu singular, ci ca o populație numeroasă. Această interpretare respinge elementele mitologice precum modelarea din lut sau cuplul primordial, subliniind un act creator, bazat pe cuvânt, care corespunde atât măreției pământului, cât și dovezilor științifice privind originea populațională a omenirii.

În cele ce urmează, vom analiza unicitatea acestei viziuni în raport cu alte tradiții religioase, conflictele ei cu perspectiva „mitologică” din unele texte biblice și armoniile sau tensiunile sale cu textele lui Moise (din Pentateuh) și ale lui Isus (din Evanghelii), arătând modul în care Mekorah reușește să navigheze printre acestea fără contradicții.

Unicitatea interpretării Mekorah în cadrul religiilor existente

Viziunea Mekorah – creația pământenilor ca o multitudine unificată și diversă, prin Cuvântul divin, fără adaosuri mitologice– este unică între marile tradiții religioase. Interpretările tradiționale păstrează, de obicei, ideea unui singur cuplu originar sau a unei ierarhii de proveniență, influențate de miturile antice, în timp ce Mekorah propune o narațiune monoteistă și egalitară.

Iudaismul:
Iudaismul ortodox și conservator consideră Geneza 1–2 ca texte complementare, în care ʾāḏām începe ca un individ unic (Adam) modelat din țărână (Geneza 2:7), diversificarea apărând ulterior. Iudaismul reformat acceptă evoluția, dar rareori renunță complet la schema Adam–Eva, nici nu accentuează actul creației prin cuvânt ca o respingere a modelării. Viziunea colectivă și non-mitologică a Mekorah lipsește complet din exegeza iudaică standard.

Creștinismul:
Tradițiile catolică și protestantă (de exemplu, Catehismul și Confesiunea de la Westminster) interpretează Geneza 1–3 ca implicând un Adam și o Eva istorici, de la care provine păcatul originar (Romani 5:12). Chiar și grupările care acceptă compatibilitatea cu evoluția, precum BioLogos, păstrează ideea unui „cuplu reprezentativ”. Mekorah, care respinge complet perechea primordială ca mit și susține o creație doar prin Cuvânt, se îndepărtează radical de aceste poziții.

Islamul:
Coranul (Sura 2:30–39) îl descrie pe Adam ca pe primul om, făcut din lut, în care Dumnezeu a suflat duh, cu Eva ca parteneră – o viziune centrată pe pereche, asemănătoare Genezei 2–3. Nu există niciun accent pe o creație colectivă, prin Cuvânt.

Hinduismul:
Mitul Purusha din Rigveda 10.90 împarte omenirea în caste, provenind dintr-un corp cosmic, lipsit de unitatea egalitară și rațională a viziunii Mekorah.

Budismul:
Cosmologiile ciclice (precum Kalachakra) evită narațiunile despre creația omului, concentrându-se pe interdependență, nu pe un act de cuvânt divin.

Alte tradiții:

- Miturile mesopotamiene (Enuma Eliš, Atrahasis) și grecești (Prometeu) vorbesc despre oameni modelați din lut și animați de suflul divin, creați ca slujitori ai zeilor sau ca instrumente ale ordinii cosmice.
- În Egiptul antic, zeul Khnum „frământă" oamenii pe roata olarului, modelându-i din lutul Nilului.
- În miturile sumeriene, oamenii apar din amestecul sângelui unui zeu cu lutul pământului, pentru a munci în locul zeilor.
- În tradițiile iraniene, omul este născut din pământul sacru amestecat cu foc divin, iar în miturile indigene ale Americii, omenirea este adesea formată din praf, porumb sau alte elemente naturale care „îmbracă" spiritul vieții.

Toate aceste narațiuni au în comun ideea de modelare materială și de dependență ontologică a omului față de o forță superioară.
Niciuna nu se apropie de viziunea Mekorah, care respinge total ideea de modelare și proclamă o creație prin Cuvânt, directă și rațională, a unei populații umane diverse și egale– nu a unor slujitori, ci a unor parteneri morali ai Creatorului.

Unicitatea Mekorah constă, așadar, în demitologizare: o narațiune monoteistă, compatibilă cu rațiunea și știința, în care pământenii sunt o specie colectivă creată „după chipul Meu" prin Cuvânt, pentru a împlini mandatul pământului – fără bagaj mitologic. Aceasta o poziționează ca o inovație teologică capabilă să unească credința și rațiunea fără compromis.

Conflictele cu viziunea mitologică și textele biblice relevante

Viziunea Mekorah intră în conflict direct cu ceea ce s-a introdus ulterior în Geneza 2–3, capitole care nu aparțin Revelației, ci mitologiei adaptate din Orientul Apropiat Antic. Acestea au fost

atașate artificial textului autentic al Genezei 1, distorsionând sensul inițial al creației. Mekorah afirmă limpede că Geneza 1 este revelația autentică a lui Dumnezeu, iar Geneza 2–3 reprezintă o narațiune mitologică de origine umană, concepută pentru a justifica o teologie ierarhică și o antropologie degradată.

1. Creația prin cuvânt vs. modelarea din țărână

Geneza 1 descrie un act suveran, rațional, realizat prin Cuvânt: „Să fie pământeni după chipul Meu". Geneza 2 introduce o imagine străină monoteismului – un zeu care modelează din lut un trup și suflă viață în el, asemenea miturilor mesopotamiene.
Pentru Mekorah, acest contrast nu este o „diferență de perspectivă", ci dovada unei interpolări. Cuvântul nu poate coexista cu lutul. Dumnezeu nu „modelează", ci „rostește"; nu creează un individ, ci o specie. Geneza 2 nu este o completare, ci o contrazicere.

2. Umanitatea colectivă vs. cuplul primordial

Geneza 1 afirmă: „Bărbat și femeie i-a creat", pluralul desemnând o umanitate întreagă, nu o pereche unică. Geneza 2 reduce creația la o scenă mitologică – femeia scoasă din coasta bărbatului – și fundamentează astfel subordonarea.

Mekorah respinge această versiune ca fiind o invenție patriarhală. Ea contrazice însăși intenția creației: unitatea și egalitatea speciei umane. Textul autentic vorbește despre pluralitate și paritate; adăugirea mitologică transformă egalitatea în dependență.

3. Absența mitologiei vs. apariția Edenului și a șarpelui

Geneza 1 descrie lumea ca „foarte bună", fără conflict cosmic, fără tentație, fără „cădere". Edenul și șarpele introduc un dualism străin lui Moise – un Dumnezeu amenințat, o femeie sedusă, o vină ereditară. Toate acestea provin din mitologia canaanită a haosului.
Mekorah consideră aceste elemente neinspirate și neautoritare, menite să justifice ulterior sistemul vinovăției ereditare. În revelația autentică nu există cădere, ci mandat moral: omul este chemat să stăpânească pământul prin adevăr, nu să se rușineze de propria natură.

4. Egalitate vs. ierarhie de gen

Geneza 1 afirmă egalitatea fundamentală a bărbatului și femeii. Geneza 2 transformă femeia în „ajutor potrivit", iar această expresie a fost ulterior folosită pentru a legitima dominația masculină.

Mekorah respinge această ierarhie ca ne-teologică. Cuvântul „ajutor” (ʿēzer) desemna în limba originală parteneriatul, nu subordonarea. Prin urmare, Geneza 2 falsifică intenția divină.

5. Originea populațională vs. păcatul moștenit

Geneza 1 nu conține noțiunea de păcat originar; omul este declarat „bun foarte”. Doctrina vinovăției universale provine din interpretarea mitologică a Genezei 3 și a fost perpetuată ulterior prin teologia paulină. Mekorah respinge această dogmă ca fiind incompatibilă cu natura morală a creației.

Prin urmare, Mekorah nu „armonizează” Geneza 1 cu Geneza 2–3. Ea afirmă limpede că doar Geneza 1 este revelată, iar capitolele următoare sunt adăugiri mitologice menite să substituie adevărul moral prin simbolism religios.

Relația cu textele lui Moise (din Pentateuh)

Textele mozaice autentice confirmă Geneza 1, nu o contrazic. Discrepanțele apar doar acolo unde tradiția a introdus elemente mitice.

Pasaje precum Geneza 2:7 sau 3:20 provin din surse ulterioare, atașate textului mozaic pentru a-l adapta mitologiilor din jur. Mekorah nu le recunoaște ca părți inspirate. Ele au fost menținute doar pentru a întări autoritatea religioasă a unui model ierarhic.

Moise, în forma autentică a scrierilor sale, este monoteist și rațional, nu mitolog. De aceea, Mekorah consideră Geneza 1 expresia pură a gândirii sale teologice.

Relația cu cuvintele lui Isus (Evangheliile)

Învățăturile lui Isus confirmă Geneza 1 și contrazic Geneza 2. Când spune: „La început i-a făcut bărbat și femeie” (Matei 19:4), El se referă clar la Geneza 1:27, nu la Geneza 2. Continuarea – „de aceea va lăsa omul pe tatăl și mama sa...” – este o trimitere la textul pe care interlocutorii lui îl considerau autoritar. Isus îl folosește „din Scripturile voastre”, pentru a le arăta că nici măcar ce pretind că cred nu respectă.

Argumentul Lui este invers față de cum este de obicei înțeles:

- Fariseii justificau divorțul pe baza ideii din Geneza 2 că femeia este un „ajutor potrivit”, deci o extensie a bărbatului, iar dacă nu mai servește, poate fi înlocuită.

- Isus respinge această logică apelând la Geneza 1, unde bărbatul și femeia sunt creați egali, parte din același act divin, fără ierarhie.
- Prin urmare, concluzia „ce a unit Dumnezeu, omul să nu despartă” este un rechizitoriu împotriva mitului din Geneza 2, nu o confirmare a lui.

Când spune: „Dar de la început n-a fost așa”, Isus identifică acel „început” cu Geneza 1 – creația egalitară, rațională și bună. El nu corectează legea, ci revelează falsificarea ei. „Legile lui Moise” privind despărțirea au fost concesii față de mentalitatea derivată din mitul patriarhal al Genezei 2, nu expresia voinței Creatorului.

În contrast, Luca, ucenicul lui Pavel, promovează o genealogie până la „Adam, fiul lui Dumnezeu” (Luca 3:38), care reia literalismul Genezei 2. Aceasta nu exprimă gândirea lui Isus, ci interpretarea paulină – o revenire la mitul cuplului și la ideea de păcat ereditar.

Mekorah o consideră o deformare ulterioară a mesajului evanghelic, fidelă tradiției mitologice, nu revelației originare.

Astfel, Isus se aliniază Genezei 1 – creația prin Cuvânt, egală, morală – și respinge Geneza 2 ca mit religios. El nu putea afirma deschis acest lucru fără a fi acuzat de blasfemie, dar prin formulările sale o face transparent pentru cei care citesc textul cu discernământ.

Concluzie: o viziune coerentă și unică

Pentru Mekorah, toate „conflictele” dintre Geneza 1 și restul textelor nu sunt contradicții interne ale Scripturii, ci dovada existenței a două surse diferite: revelația autentică și mitul adăugat.

Geneza 1 exprimă gândirea lui Dumnezeu; Geneza 2–3 exprimă gândirea omului. Moise aparține primeia, Isus o confirmă, iar tradițiile ulterioare au încercat să le amestece.

Adevărata credință nu începe cu vinovăția din mit, ci cu demnitatea din creație.
Iar aceasta, potrivit Mekorah, este singura „la început” pe care o recunoaște Dumnezeu.